

Camera obscura

<https://hdl.handle.net/1874/372586>

CAMERA OBSCURA

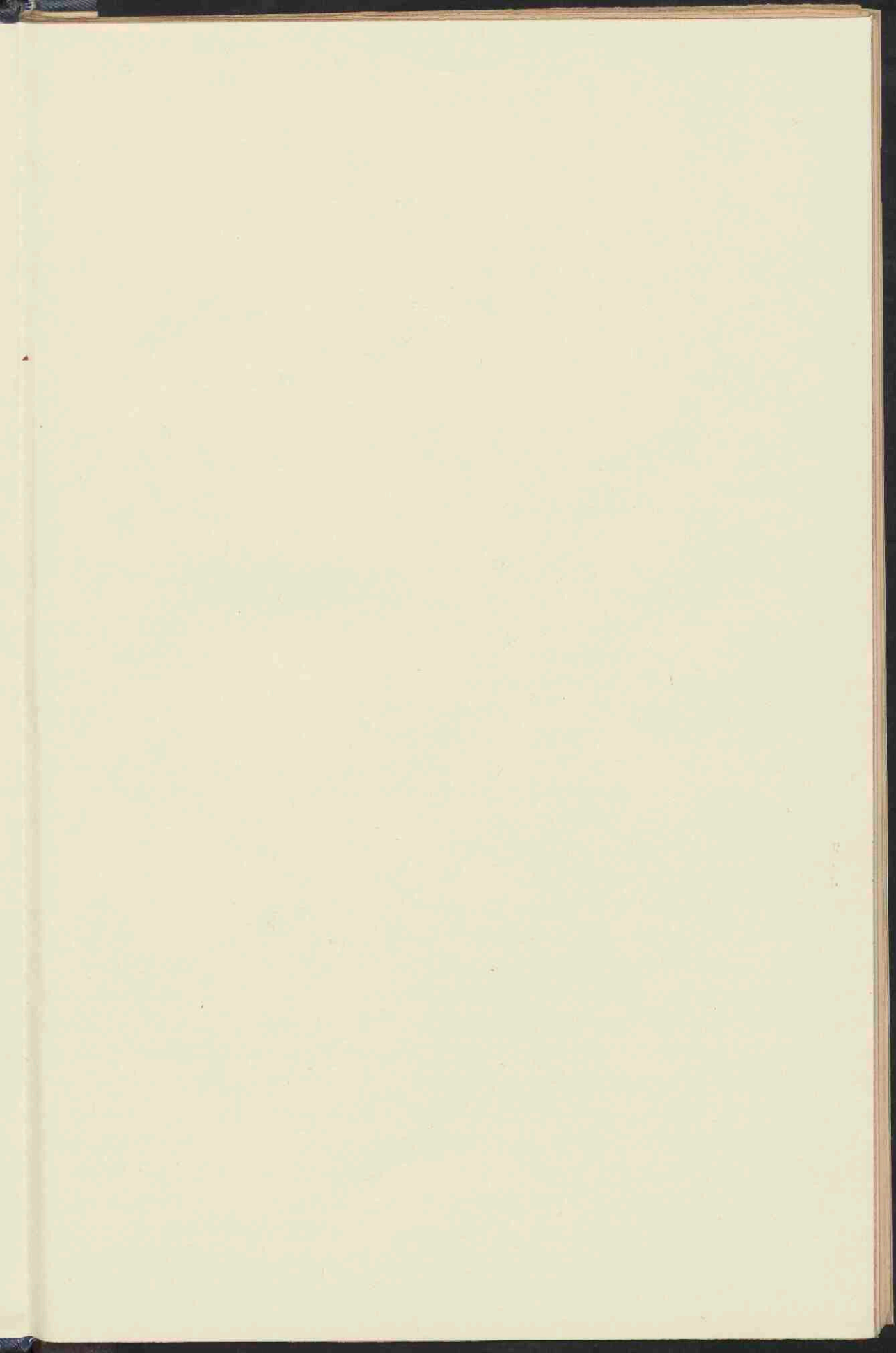
VAN

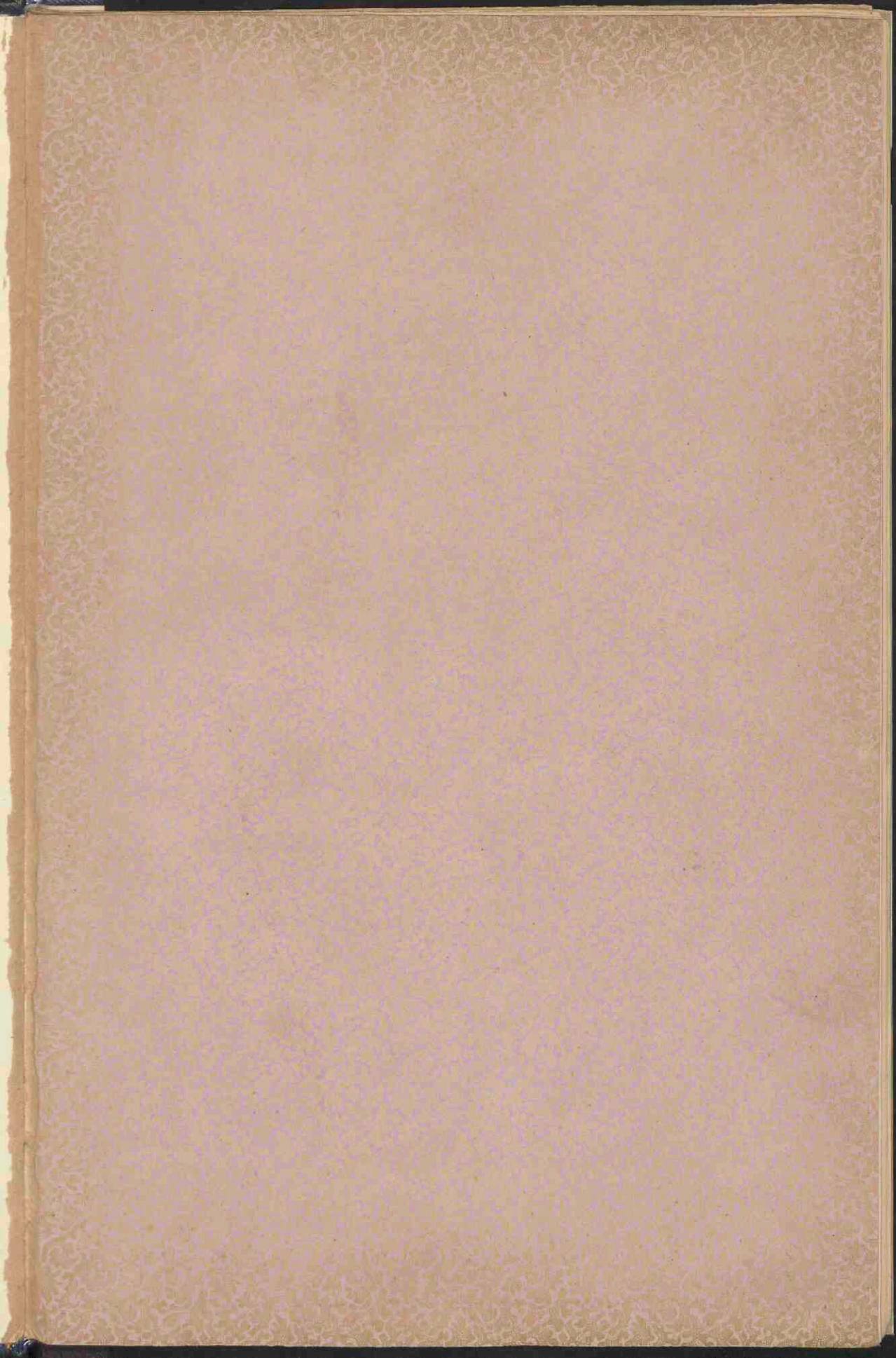
HILDEBRAND

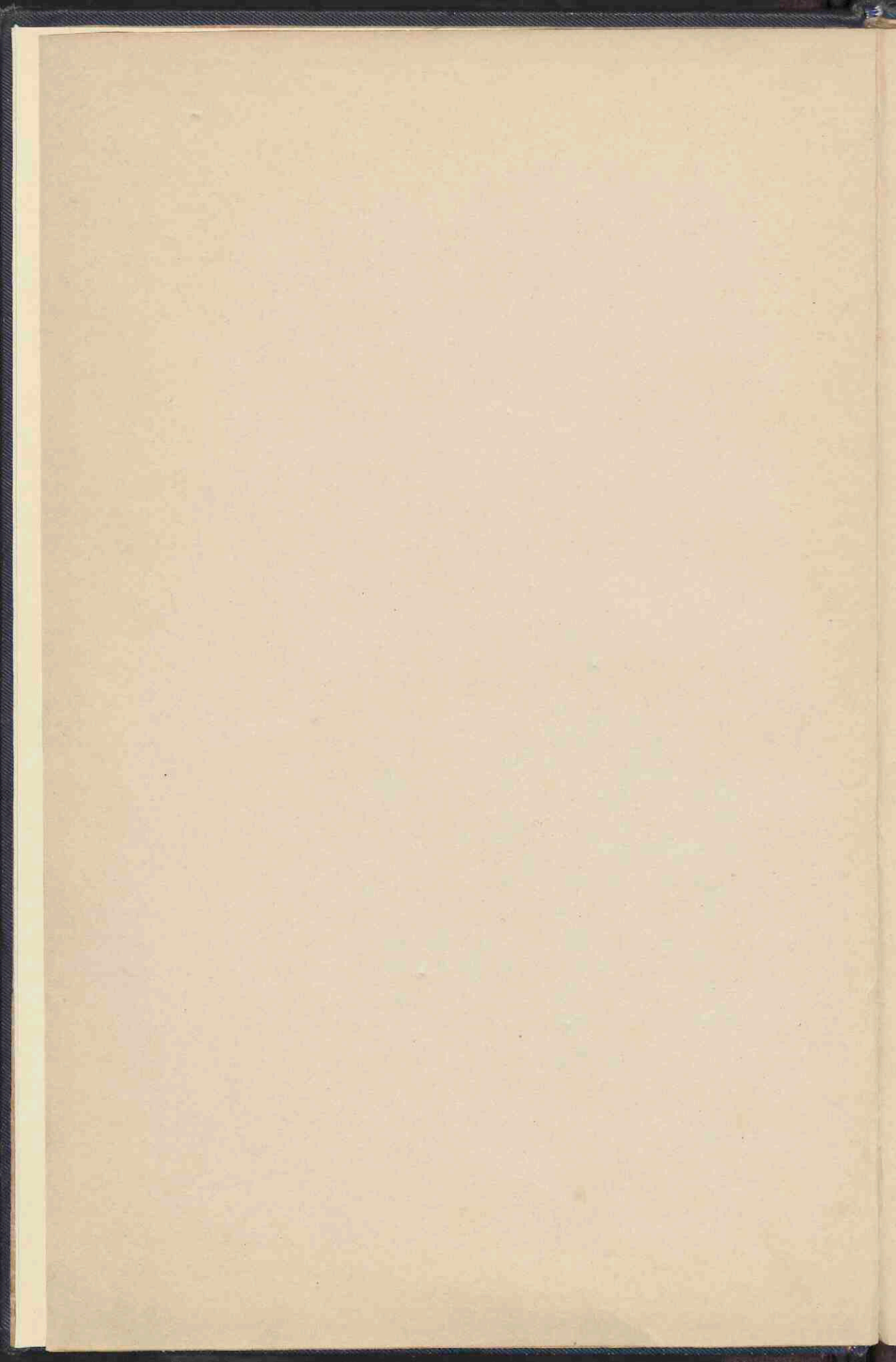
1857

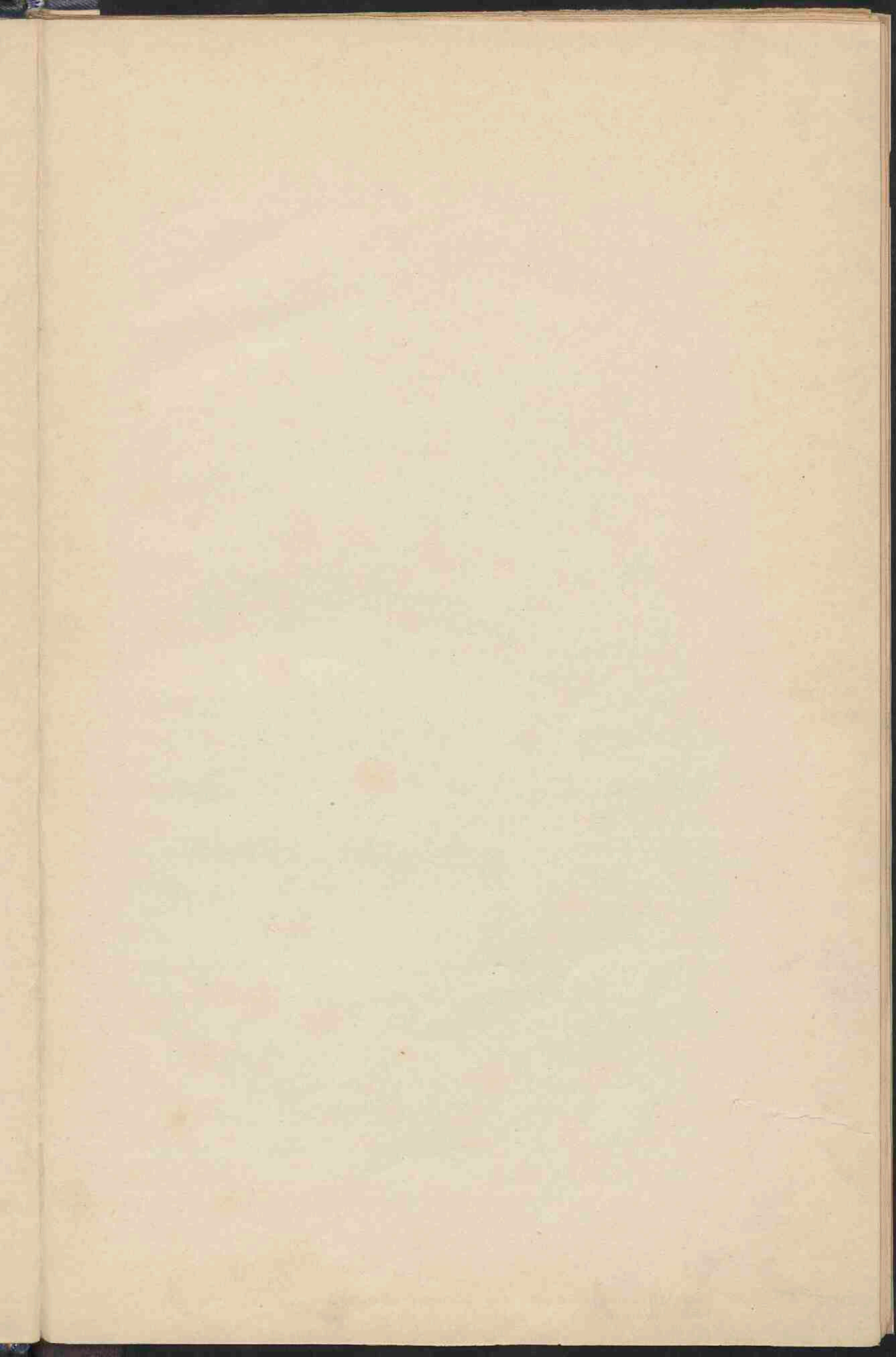
13

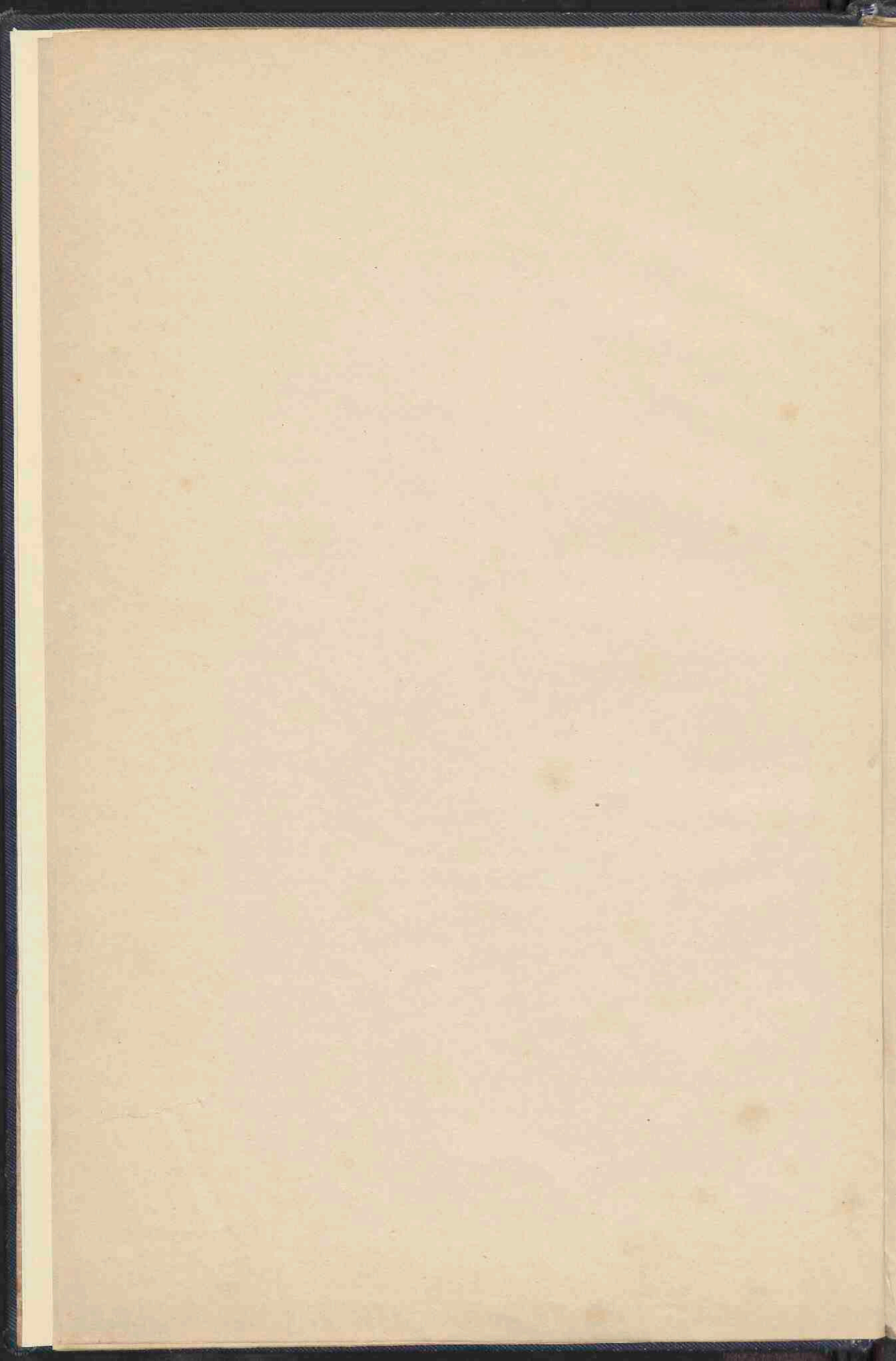
no. 5

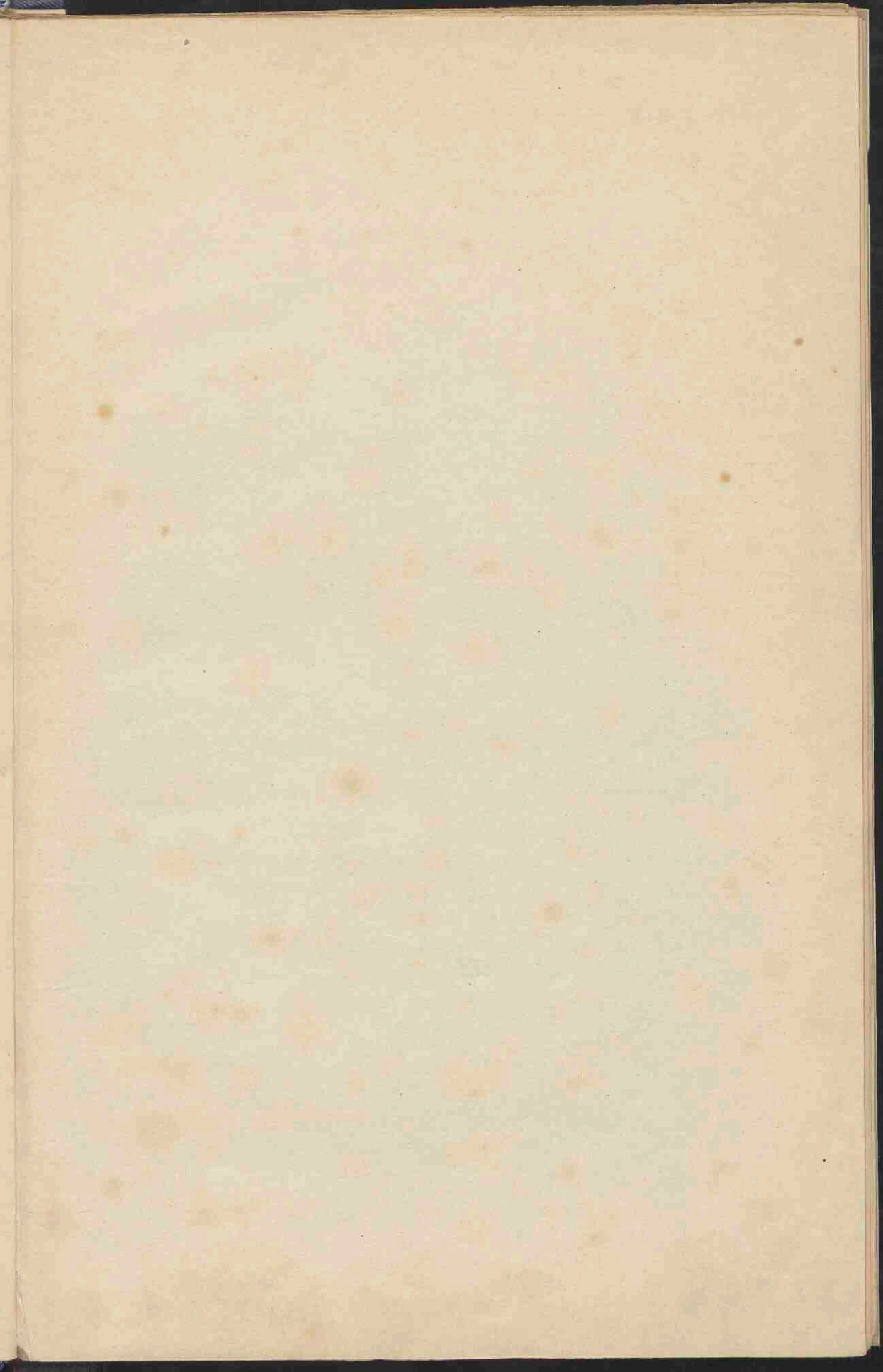

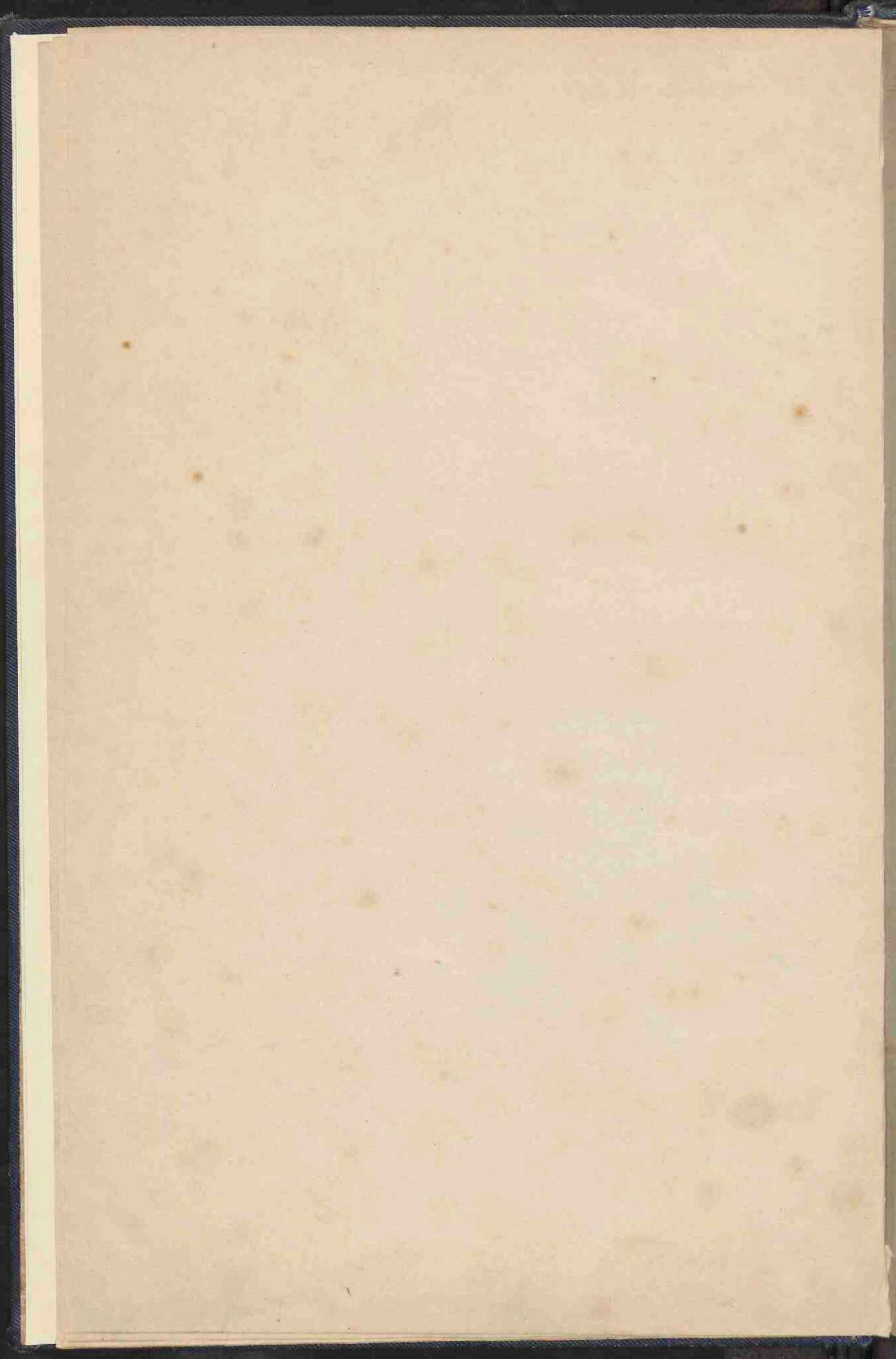

213.19.5

L4262

CAMERA OBSCURA

VAN

HILDEBRAND.

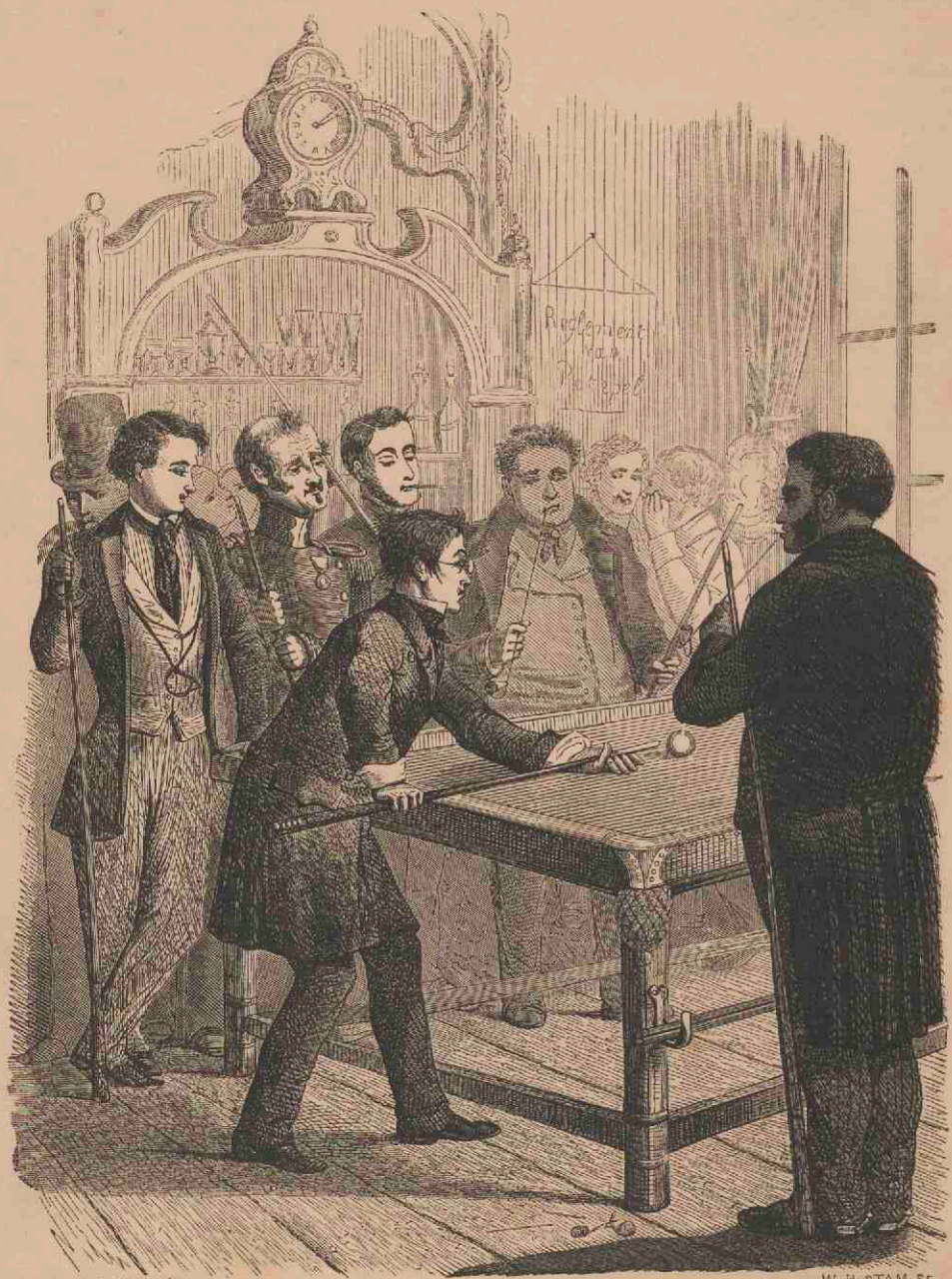
HAARLEM. DE ERVEN F. BOHN.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0312 5253

DEZE VOORGENOMEN GËLL
UITGAVE IS WEGENS GEBREK
AAN BELANGSTELLING
GESTAAKT.. DERHALVE IS ER
GEEN CAMERA-UITGAVE MET
PLATEN UIT DEN TYD VAN
HAAR ONTSTAAN

K. F. BOUJLÉD

W. H. STAM. SC.

DE FAMILIE STASTOK.

De Aankomst.

In het kleine stadjen D— werd, op een woensdag in de maand oktober, des namiddags omstreeks één ure, de steile ijzeren trede neergelaten van eene geele diligence, rijdende over D— van C— tot E— vice versa; en uit dezelve daalde, tot groote bemoddering van dengenen die hem onmiddelijk volgde, en dat niemand anders was dan zijn eigen cloak, uw onderdanige dienaar HILDEBRAND. Hy had gereisd met eene bleeke dame, die het rooken had verboden en gedurig de kronkelbochten van haar boa had zitten te verschikken, dan eens had gezucht, dan eens ingesluimerd was, dan eens eau de cologne genomen, dan weer eens geslapen had, en altijd door leelijk geweest was. Op dezelfde bank met deze had een jong juffertjen gezeten in een blaauwen geruiten mantel niet gedoken, het denkbeeld is te ruim, maar gestoken: een mantel, die naar een lang vergeten mode vatbaar was om van achteren te worden ingehaald door een klein lapjen van dezelfde stof, in den vorm van een souspied, op twee paarlemoeren knooppjens uitgespannen; dezelfde juffer had een stroo-hoed op met blaauw gaas lint met bruine streepen, in groote lussen met stevig soutien opgemaakt, en een hardgeel shawltjen om den hals. Zy was zeer bang voor de bleeke dame naast haar, en bleef op een schuwen

afstand; soms had zij den goeden wil haar in 't verschikken van haar boate hulp te komen, en eenmaal had zy er werkelijk een dikchtig roodvingerig handtjen, met een ring die byzonder veel op tin geleek, voor ontbloot; maar de bleeke dame had haar aangeblikt, en toen had zy haar neus gesnoten; volgens een in de conversatie zeer deugdelijk stelsel, naar 't welk de neus alle mispassen, voorbarigheden en malle figuren misgelden moet. Dit was het personeel van de achterste bank geweest. Op de volgende had een jodin gezeten, als een oostersche edelsteen, gevat tusschen twee christenen: zij verborg onder een groen nopjensgoed manteltjen een klein kind, dat al haar trots uitmaakte omdat het niet schreeuwde, zelfs niet toen zy het omstreeks half weg een schoonen luier aandeed. Het kind nu was zeer klein, en had een zeer grooten dot in den mond. Van de christenen, waartusschen zy gevat was, had de een een grooten rondglazigen

zilveren bril, een zilveren cigarenkoker, een zilver potlood, een zilver horloge, benevens zilveren broek- en schoengespen, waaruit ik opmaakte dat hy een zilversmit was; en de andere een koperen doekspeld, een koperen tabaksdoos, en een koperen guirlande op zijn buik, waaruit ik besloot dat hy niet minder dan een banketbakkers meesterknecht zijn moest. De eerste haalde, daar er niet gerookt mocht worden, den zilveren cigarenkoker een paar malen uit den zak, alleen om 't vermaak te hebben van hem open te doen, er een zilver cigarenpijpen uit te halen, en er nog iets in te zoeken dat er niet in was, maar dat, zoo 't er in was geweest, zeker beter te pas had kunnen komen dan het pijpen, en hem vervolgens weer dicht te sluiten, na alvorens meergemeld pijpen, eerst met het voor-, en daarna met het achtereinde naar beneden er in gepast

te hebben; de laatste stak uit de koperen tabaksdoos eene niet onaardige tijdpassceering in den mond. De zilveren man had eene groote neiging tot spreken; de koperen scheen vast besloten te hebben, geen mond open te doen.

De jodin had natuurlijk veel meer achting voor den zilveren; maar de zilveren was terughoudend voor de jodin. Vóór den zilveren zat een knorrig, groot, dik man, dien ik-zelf niet toe durst spreken, want hy had twee jassen over elkaâr aan, een dikke rotting in de hand; een kleur als of hy

zoo pas van een vechtparty kwam, en een uitdrukking even als of hy zich gereed maakte met den eersten die hem toesprak een vechtparty te beginnen; 't was ongetwijfeld een commissaris van politie, of een plaats-majoor

in politiek. Aan zijne zijde sluimerde een jong mensch met gescheiden hair, zoo glad gekamd als of het uit één stuk was, hooge jukbeenderen, een blaauwe das, een turkoiisen doekspeld, een roodgebloemd vest, heele korte toegeknoopte mouwen aan een langlijvig bruin jasjen, handschoenen met bont, en overschoenen. 't Was een Duitsch kantoorreiziger. Daar naast — maar wat heb ik er aan, mijn talent te toonen in 't beschrijven van een reisgezelschap dat volstrekt niet piquant was, en dat ik aan 't begin van dit opstel reeds vaarwel had gezegd! Om korter te gaan; ik stapte van de trede, viel eerst byna in de armen van een geknevelden heer, met een stijf been en geele rotting, die de bleeke dame afwachtte, en bang zijnde dat iemand anders haar de hand toesteken zou dan Z. Ed., de zijne alvast uitstak; dook onder de ladder dóór, die reeds tegen het dak van 't voertuig, waarmeê ik gekomen was, was opgezet; riep den knecht toe: „die zwarte koffér met een H;“ gaf den conducteur, die met de maal naar binnen ging, mijn vijfjen, en keek naar iemand om, die mijn goed zou kunnen dragen, zonder in de verzocking te komen het aan zijn eigen adres te bezorgen.

„Is uwé mijnheer WILLEBRAM, als ik 't vragen mag?“ vroeg een zwak, pieperig stemmetjen; blijkbaar toebehoorende aan iemand, die nog nooit een onbekende van de diligence gehaald had. De vraag was aan den commissaris van politie gericht.

„Benje d..... mal, kerel,“ zei de commissaris van politie.

„Moet hy uit dezen wagen komen?“ vroeg op hupschen toon de man van het maagdelijk metaal.

„Dat zal ik wezen,“ zei ik, eene nadere beschouwing daarlatende van de zorg, waarmeê het gezelschapsjuffertjen voor haar hoedendoos was aangedaan, en die zich uitte in eene gedurige verzuchting: „Is dat met me goed leven, kondelteur!“

Het mannetjen, dat voor my stond, had zijn opvoeding waarschijnlijk in een weeshuis begonnen, en was nu bezig haar in een diaconiehuis te voltooiën. Hy was hoog in de schouders, en stijf van kniën; droeg een langen bruinen duffelschen jas, met het teeken zijner orde op de mouw, en had onder den arm een versleten porte-

feulletjen, waarin de boeken van een of ander leesgezelschap werden rondgebracht.

„Ik moest een boodschap voor meheer doen,“ zei het mannetjen, dat ik voor ongeveer achtenzestig jaar aanzag; „en nu zei meheer, dat ik meteen reis naar de dullezan zou gaan, om te kijken of meheer gekomen was. Uwé moet niet kwalijk nemen, dat ik uwe niet trekt kon.“

Nu, daar men de allerommenschelijkste beul zou moeten wezen, om 't iemand kwalijk te nemen dat hy u niet kent, indien hy u nooit zijn dagen gezien heeft, schonk ik den goeden diaconieburger op dit punt eene volkomene vergiffenis, liet mijn koffertjen, tot dat het afgehaald worden zou, in de „Rustende Moor,“ en sukkelde met mijn nieuwen kennis naar het huis mijns ooms; onder het faueur van onder weg vriendelijk door hem onderrigt te zijn geworden over het doel van een groot gebouw met gothische deuren en vensters, waarop een toren stond met ordentelijke omgangen, appel en weerhaan, 't welk hy zeide „de kerk“ te wezen; als ook omtrent een breede streep groenkleurig vocht tusschen twee hooge gemetselde wallen, 't welk hy verklaarde „de gracht“ te zijn.

„En dit is het huis,“ zeide hy; zijne oude beenen op een stoep zettende, en een goeden ruk aan een langen bel gevende, met die uitdrukking van gelaat, die by een oud man te kennen geeft: ik kan het toch niet hooren of hy zacht of hard overgaat.

De Ontfangst.

Het duurde een minuut of wat alvorens een eigenaardig sloffen in het voorhuis de aankomst eener bejaarde keukenmeid verried, die eerst natuurlijk

den aardappel, waaraan zy bezig was, had moeten afschillen, daarna de bak van haar schoot en haar beide voeten van haar stoof zetten, om vervolgens haar roode muilen aan te trekken, haar neus met het buitenste van haar hand af te vegen, haar eva in de schuimte op te slaan, en den langen weg te aanvaarden, die van de keukendeur tot aan den barometer twintig, en van den barometer tot de mat zes stappen vergde. In dien tusschen-

tijd bekeek ik den voorgevel van de woning.

Het huis was, als mijn oom, burgerlijk, en schoon het huis ouder was, was hy toch zoowel als zijn huis van een vroeger eeuw. Het had een trapgevel, en de bovenste verdieping was met kruiskoziijnen in het lood. Het had slechts ééne zijkamer, met twee schuiframen met middelsoort ruiten, versierd door groene gazen gordijntjens op breede koperen roeden, in het midden een weinigjen opengeschoven, om het licht vriendelijk uit te noodigen, wel te willen beschijnen twee bloempotten van mijne tante, onder streng verbod van iets anders in 't vertrek of op te helderen of te verbleeken; ik was nieuwsgierig of ik ooit in die kamer zou toegelaten worden. In allen gevalle werd ik alvast in 't voorhuis gelaten, en kwam ik spoedig in een achterkamer met een hoog licht, in de onmiddellijke tegenwoordigheid van mijn oom en tante.

De ontvangst was recht hartelijk, en de goede menschen, die my nog nooit in mijn leven gezien hadden, schenen zeer verheugd dat genoeg te smaken, ofschoon gemeld genoeg by den eersten eenigzins scheen verbitterd te worden door de omstandigheid, dat ik juist op een donderdag gekomen was, als wanneer de voorkamer „gedaan werd,“ zoodat men juist achter zat; waarop mijne moei aanmerkte, dat neef het wel zoo voor lief zou nemen, en dat hy zeker in zijn ouders huis ook wel eens in een achterkamer gezeten had; waarop neef zei, dat het een heele lieve achterkamer was, en dat hy wel van een achterkamer hield; waarop oom zei, dat hy er, al zei hy 't zelf, *niet* van hield, en tante het met neef eens was dat zy er wèl van hield; waarop oom wat bykwam met te zeggen, dat hy er 'savonds nog al van hield; waarop tante en neef zeiden, dat zy er ook 'savonds het méést van hielden; zoodat er met eenparigheid van stemmen besloten werd, dat een achterkamer met een hoog licht des avonds op haar voordeeligt is. Ik ben verplicht hier by te voegen, dat de geheele discussie op de goelijkste en vriendelijkste wijze behandeld werd, terwijl oom zijn ingebrande pijp met een zwavelstok weer op de wijs bracht, en tante de kopjens van 't koffygoed met een minzaam lachjen en een bonten theedoek zat af te droogen. Zy schikte juist de stapeltjens in orde op het blad, toen zy vroeg: „Wel heereijntijd, HILDEBRAND! had je nou niet nog koffy willen hebben?“

Nu was er op dat oogenblik indedaad niets waarnaar ik vuriger verlangde dan naar een kop koffy; maar daar ik mijn tante verdacht, dat zy het middel om koffy te vermeerderen zou zoeken in de kunst om ze te verdunnen, zoo bedankte ik edelmoediglijk, en zei dat ik straks met oom een bittertjen zou nemen, waarop oom verklaarde, dat hy dat altijd gebruikte als de wagen van tweeën voorbykwam.

Met dit vooruitzicht schikte ik mijn stoel wat dichter by den haard, waarby mijn oom altijd zat als hy achter zat, ofschoon er nooit in gestookt werd vóór den eersten november, en er dus ook nu geen vuur aanlag, en begon met naar mijn neef PIETER te vragen.

Mijn neef PIETER studeerde te Utrecht in de rechten; maar hoewel ik by onderscheidene gelegenheden, aan onderscheidene studenten van onderscheidene faculteiten, gevraagd had of zy mijn neef PIETER STASTOK ook kenden, had ik daarop nimmer een voldoende antwoord ontvangen, zoodat ik, in de onzekerheid der oorzaken, waaraan deze onbekendheid wellicht moest worden toegeschreven, eindelijk begonnen was met niet meer naar *mijn neef* PIETER STASTOK, maar naar een zekeren student STASTOK te informeren.

"Gy moest hem al gezien hebben, neef HILDEBRAND," zei de oudere STASTOK, "want hy is uitgegaan om u op te wachten."

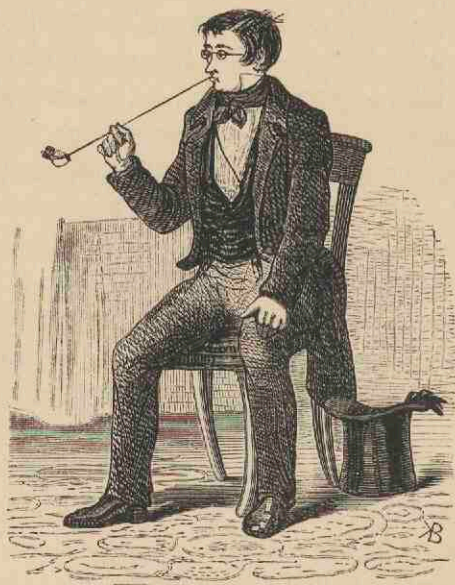
"Om u op te wachten," herhaalde mijn tante, haar breiwerk in haar schoot latende vallen, en over haar bril heenziende; "hy moet u zeker misgeloopen zijn; maar hy zal wel spoedig hier wezen. Hy is tegenwoordig zoo druk aan zijn examen; ik ben eigenlijk bang dat hy wat veel werkt; hy is zoo vlug, weet u!"

En nog nauwelijks had ik den tijd mijn vurig verlangen te uiten om die zeldzame vereeniging van vlugheid en arbeidzaamheid, den jongeren STASTOK te zien, of de bel klonk, de muilen van de keukenmeid sloften, en de stap van den Utrechtschen student werd gehoord.

Had ik tot nog toe niet de minste notie van mijn heer en neef gehad, zoo ras hy de kamer binnenkwam kende ik hem door en door. Zijn ge-

heele voorkomen sprak college houden uit; zijn geheele lichaam dicteerde dietaten. De bleeke kleur, het gebogen hoofd, de stalen bril, de thee-doekige das, de sluitjas met dubbele borst, de horlogesleutel, de niet naauwe of niet wijde pantalon, de verschoende laarzen, de floretten

handschoenen, de zwarte kapelaansrotting met twee nuffige kwastjens — alles deed den student zien, die van het akademieleven niets kent dan de collegekamers en de thé's der professoren; van de studenten geen andere dan zijn stadgenooten, en de senatoren die hem ontgroend hebben; van de burgers niemand dan zijn hospita; den student, die een kleur krijgt als hy twee, en een straat omloopt als hy een partytjen van zes studenten tegenkomt; den student, die er over klaagt dat er zoo weinig studenten-broederschap is, en niet weet dat er studenten-vreugd bestaat; den student, die een dispuut zou willen oprichten, waarvan niemand lid zou willen wezen; die van den kok dagelijks vijf borden eten krijgt: één gesneden vleesch, één ingemaakte postelein, één dito andijvie, één gekookte aardappelen, en één rijst met bessennat, omdat hy den moed niet heeft zich aan een tafel te doen voorstellen; den student, die in de societeit duizend angsten uitstaat dat iemand om die courant zal vragen, waarachter hy zich verbergt; en wiens naam de andere studenten voor 't eerst hooren als zy toevallig op 't college zijn daar hy afgeroepen wordt om te respondeeren. — Zulk een student was zonder twijfel mijn onbekende neef PIETER STASTOK.

„Hoe komt het, PIET! dat je neef HILDEBRAND misgelopen bent?“ vroeg tante verwonderd.

De student PIETER STASTOK keerde zich om, om zijne rotting in een hoek te zetten, en zei, dat de diligence verwonderlijk vroeg aangekomen was, eene omstandigheid die zeer zeker verwonderlijk was, aangezien wy op weg een oponthoud gehad hadden van een half uur, door 't storten van een der paarden. Hy was eerst nog effen by den boekverkooper geweest, die zijn Instituten inbinden moest, en was toen regelrecht naar de diligence gegaan, maar had tot zijne verbazing gehoord dat die al lang aan was, en dat ik met den knecht was opgewandeld, enz. enz.

De zaak was dat hy een cingeltjen had omgelopen, tot dat hy zeker wist dat ik reeds lang onder zijn vaders dak zou geëtablisseed zijn, uit vrees van den verkeerden persoon voor my aan te spreken. Nu, indien hij den commissaris van policie getroffen had, hy was voor zes weken een bedorven man geweest!

„De neven moeten nu maar eens goed kennis maken,“ zei mijn tante, die tot de minzaamste aller schommelige huismoeders behoorde; „ze zijn toch allebei student.“

„Ja maar“ zei PIETER, nog lang niet gemeenzaam met het denkbeeld van eene kennismaking, „in verschillende vakken.“

Dat was waar, en zelfs op verschillende academiën. Maar ik ben nooit zoo zeer Leydsch student geweest, dat ik niet altijd gaarne dronk op de harmonie tusschen de zuster-academiën, een toast, die altijd gedronken wordt, waar Utrechtsche en Leydsche studenten byeen zijn, maar dien men evenwel niet te druk moet herhalen om geen twist te krijgen. Wat ons betreft, er kwam al spoedig gelegenheid voor een toast; want na nog een woord of wat met PIETER STASTOK, ter informatie wáár hy te Utrecht woonde, waarop het antwoord was ten huize van een catechizeermeester in de Lijsbethstraat; en na een kort gesprek met mijn oom over het nieuws dat er niet was, en een dito met mijn tante over het goudlederen behangsel in de kamer, waarvoor zy ook wel had hooren zeggen dat de muilenmakers te Waalwijk, vóór dat zy door den brand geruïneerd waren, groote sommen hadden willen geven, kwam het diaconiemannetje (dat ik by deze gelegenheid met den naam van KEESJEN hoorde versieren) binnen met de boodschap, dat de wagen van tweeën net voorbyging; waarop tante, na alvorens haar bril te hebben afgezet, opstond, een kastjen opendeed, en daaruit te voorschijn bracht een fleschjen met VAN DER VEENS elixer, een fleschjen met „erger dan de cholera,“ en drie glaasjens. Oom wenschte my frisschen morgen.

De verdere afloop van dien dag was als gewoonlijk by een eerste kennismaking. Wy bevielen elkander onderling, en ik werd dikke vrienden met PIETER. 's Middags stal ik het hart van mijn tante nog eens door van scorzeneren te houden, en bewoog mijn oom byna tot tranen door met opgewondenheid van een gestoofden kabeljauwshom te spreken. Om PIETER ook een genoeg te doen wist ik eenige kennis van zijn vak te verraden, door de definitie van Justitia en van Ususfructus te pas te brengen. Na den middag nam mijn oom een slaapjen by den kouden haard, en ging mijn tante eens naar boven. Daarna dronken wy te zamen recht gezellig thee, zagen de achterkamer op haar voordeeligt, enz. enz.

Mijn oom was iemand wiens grootvader en vader een zeer bloeiende, en die zelf een vrij bloeiende lintwevery gehad had; om de strikte waarheid te zeggen, moet ik bekennen dat hy ze nog had, maar er werd volstrekt niet meer in gewerkt, en op de zolders lag nog een aanzienlijke party oortjensband, die hy liever daar zag verrotten, dan haar onder de markt te verkoopen. Hy behoorde alzoo tot die menschen, die hume

zaken aan kant gedaan hebben, en het uitzicht op verdere winsten opgevend, zich met een vrij aardig inkomen, een onverzettelijken afkeer van stoommachines, en de Haarlemmer Courant te vreden stellen. In den loop van den avond kwam het uit dat hy een byzondere genegenheid had voor het stopwoord „al zeg ik het zelf,“ alleen overtroffen door de verslinderheid van zijne echtgenootte aan den uitroep „wel heeremijntijd:“ welke termen dit echtpaar buitengewoon beminde; ofschoon ik zeggen moet dat zy ze somtijds afwisselden met de bevallige tusschenvoegsels van: „wat hamer,“ „goede genadigheid,“ „och grut“ en andere dergelijke vloeken meer, die een balk in hun wapenschild vocren. De student PETRUS STASTOKIUS Jun. had daartegen niets in te leggen dan zijne geliefkoosde verzekering „waråtje,“ waarvan ik evenwel, om billijk te zijn, erkennen moet, dat hy in 't geheel geen misbruik maakte.

Hildebrand ziet de stad, en Pieter verstout zich pot te spelen.

Ik wierd des anderen daags om zeven ure wakker, en toen ik de groene saaien gordijnen openschoof om te zien wat voor weer het was, — welke was mijne ontzetting, te bemerken dat (wy sliepen op dezelfde kamer)

PIETER zich reeds geperpendiculariseerd had, en bezig was om, met den bril op, een paar schoone kousen aan te trekken, waarin zijn moeder den vorigen avond plichtmatig hieltjens gemaakt had.

De oudere STASTOK was een man van de klok, en stond diensvolgens om zes ure op, ten einde om half acht aan het ontbijt te zijn; en daar hy volstrekt niets te doen had, vulde hy den tusschentijd met pijpjens rooken aan. 't Is opmerkelijk, dat naar mate men minder bezigheid heeft

men te bekrompener over den tijd denkt. Indien men den goeden PIETER STASTOK Senior het moeilijke vraagstuk omtrent de zetelplaats van den wil had voorgelegd, zou hy, indien hy daartoe genoegzame tegenwoordigheid van geest gehad had, zijn wijsvinger op twee duim afstands van zijn maag hebben moeten leggen, door die beweging datgene zijner

ingewanden aanwijzende, 't welk hy zijn „goud horloge“ noemde. En indedaad, indien ik my door een goud horloge moest laten regeeren, ik zou van zulk een geregeerd willen worden; want een goed, groot, dik en vet uurwerk was het, met twee kasten over elkaar, en daar het icederen morgen, klokke negen uur, met de torenklok werd gelijk gezet, liep het doorgaans volmaakt.

Ik vond mijn oom in de voorkamer (die zulk een heiligdom niet scheen te wezen als ik my wel voorgesteld had) juist daar hy van onder de handen van zijn barbier kwam. Hy had zijn slaapmuts nog op 't kale hoofd, daar hy gewoon was die niet voor elf uur voor zijn pruik te verwisselen.

„Mooi weertjen, Neef HILDEBRAND!“ riep hy my toe; „mooi weertjen, al zeg ik 't zelf.“

Tante, die reeds zat te breien, zett'e, ten gevolge eener zeer oneigenaardige gewoonte, haar bril af, om mijne robe de chambre te bekijken, en na een „Heeremijntijd! zijn die dingen weer in de mode?“ (het was in 1836) begon zy een optelling van al de japonnen met sjerpen, die haar vader en haar man in vroeger eeuwen gedragen hadden, en die, naar haar voorgeven, nog boven in een kas hingen.

Oom vond dat het veel te gemakkelijk was voor een jong mensch; en in de oogen van PETRUS geleek ik in dit ochtendcostuum zoo volmaakt op de grootste Jannen der Utrechtsche academie, dat hy my, geloof ik, voor een overgegeven lichtnis begon te houden.

De Bijbel werd opengeslagen, en mijn oom las er uit voor. Eerwaardige gewoonte! Waarom is zy zoo byna uitsluitend tot de burgerlijke huishoudens bepaald, en raakt zy ook zelfs daar meer en meer in onbruik? Mijn oom las niet welsprekend, niet mooi, zelfs niet goed op sommige plaatsen — maar het was stichtelyk, want hy las den Bijbel; het was goed, want hy las eenvoudig; het was schoon, want het was hem aan te zien dat hy geloofde. Hy las Luc. X, en byzonder trof my, in dezen kring en uit dien mond, het 21ste vers: „Ik danke u, Vader, Heer des hemels en der aarde, dat gy deze dingen voor de wijzen en verstandigen der aarde verborgen hebt, en hebt ze den kinderkens geopenbaard.“

Na den ontbijt ging PIETER „aan zijn examen werken,“ 't welk bestond in zeer breedvoerige Tabellen van de Instituten te fabricceeren, met

roode, blaauwe en zwarte inkt geschreven; en ik volgde hem naar zijn kamer, waar ik my tot koffytijd met een paar boeken bezig hield.

En nu was het oogenblik daar, dat mijn neef my aan de stad en de stad aan my vertoonen zou. Wy gingen dan samen uit, en daar hy een rotting had, liet ik de mijne thuis. Wy zagen dan: eerst de gracht, daarna de korenbeurs, en vervolgens twee kerken, waarin praalgraven,

en kosters die een fooi begeerden, als ook in een derzelve een orgel, dat, op het Haarlemsche na, het mooiste der wereld was, eene eer die ik te Gouda aan het Goudsche, te Leyden aan het Leydsche, te Alkmaar aan het Alkmaarsche, te Zwol aan het Zwolsche, en nu weder te D. aan het Deesche hoorde toeëigenen, zoodat het de zaak van de 4de klasse des Koninklijken Nederlandschen Instituuts worden zal, om daaromtrent een prijsvraag uit te schrijven. — Wy bcklommen zelfs met levensgevaar den toren van een der kerken, en maakten er de opmerking, dat het er woei, en dat er rondom de stad veel weiland, veel water en veel molens waren. Daarop begaven wy ons naar het stad-huis, en bevonden dat onze voorvaderen nòg beter schilderden, en er nòg

gezonder uitzagen dan wy; ook had ik tegelijk de gelegenheid het mannelijke voorkomen der Deesehe dienders te bewonderen. In zijn ijver om my alles te laten zien, bracht PIETER my zelfs naar den vleeschhal, en over de vischmarkt, en eindelijk aan eene grootte vierkante eendenkom, die hy „de haven” noemde. Al voortgaande informeerde hy zich zeer sterk, hoeveel colleges de juristen te Leyden op één dag hadden; en of het by prof. — fideel was op de thés; als ook welke colleges gemelde hooggeleerde in 't hollandsch gaf; en hoeveel of prof. — dicteerde; of iedereen by prof. — maar een testimonium krijgen kon; of prof. — liefhebberycolleges hield; en of ik SMALLENBURG wel eens gezien had; tegen welke berichten hy de zijnen omtrent de Uitersche Juris professores met eene eerlijkheid inwisselde, eene betere zaak waardig. Hy verzuimde niet den billijken Utrechtschen trots op prof. VAN HEUSDE en op de moeielijkheid van een mathesisëxamen in 't latijn te pas te brengen; en toen ik 't gesprek voor de afwisseling op ligtvaardiger onderwerpen wendde, kwam het uit, dat hy, PIETER STASTOK, zonder evenwel hartstocht voor die spelen te koesteren, wel eens dominóde, ja zelfs wel eens billartte. En daar wy juist vóór een koffyhuis stonden, noodigde ik hem zich in de laatste kunst met my te meten.

PIETER STASTOK had noch den moed, noch den slag my iets aan te bieden; daarom bestelde ik een bittertjen voor my zelven, en hy insgelijks voor zich. Op dat oogenblik sloeg de klok boven 't buffet twee uren, en zag ik aan den overkant der straat de diligencie afrijden, die mijn oom in staat zou stellen ons voorbeeld te volgen.

Er waren vrij wat menschen in het koffyhuis; maar daar wy met niemand dan met het billart te maken hadden, en geen hunner speelde, hinderden zy ons volstrekt niet. PIETER sloeg de mouwen van zijn sluitjas op, en vertoonde de groote gesteven boorden van wat zijn moeder, hoe algemeen europeesch die dracht ook geworden zij, nog altijd een engelsch hemd noemde; daarop verzocht hy den jongen zeer beleefd om eene "goede queue." De jongen gaf hem natuurlijk de beste die in het rek was, en wy trokken wie vóór zou spelen. De eer viel my te beurt, en de party begon.

Wy hadden evenwel nog naauwelijks eenige punten gemaakt, toen een luidruchtig geroep van "pot, jongen!" al onze zaligheden verstoorde.

Het geroep kwam van een winderigen jongen advokaat, die pas voor de studentensocieteit te Utrecht bedankt had, en nu nog voorhing op de particuliere societeit te D., en van dit interregnum gebruik maakte, om allendag in het koffyhuis "de Noordstar" pot te maken.

"Vierentwintig uit, mijnheeren!" riep de jongen ons toe, en te gelijk het korfjen schuddende, waarin hy de potballen had, bood hy ze ons aan.

Ik trok er een; en met een gezicht, waarover een kleine stuiptrekking scheen te gaan, stak PIETER, dien ik ondertusschen als geen grooten MINGO had leeren kennen, zijn hand almede manmoedig in de korf. Daarop kwamen al de habitués van den pot uit hunne hoeken en vroegen dopjens voor hunne pijpen, de jongen deelde de eigen queues rond, en de jonge advokaat nam in persoon het krijt om op te schrijven.

"Wie van de heeren heeft het aas?"

"Ik," riep eene barsche stem, die aan niemand anders toebehoorde dan aan den heer met de twee jassen over elkaar, dien ik in de diligence voor een commissaris van policie gehouden had; het bleek my echter dat hy volstrekt geen commissaris van policie was, maar wel piqueur der kleine manège die te D. aanwezig was, en tevens eigenaar van de kleine comédie, die aldaar insgelijks bestond.

"Wie van de heeren de twee!"

PIETER STASTOK ging zelf naar de lei om den jongen advokaat in te fluisteren dat hy het was.

"Zoo! zal jy ook pot spelen?" vroeg de jonge advokaat, die als stadgenoot mijn neef wel kende.

PIETER werd bleek.

De drie had ik. De vier had een bejaard tweede luitenant van de infanterie, met de medaille van twaalfjarige dienst. De vijf had een chirurgijnsleerling, die te veel tijd had. De zes een kort dik man met stoppelig grijs hair, die een graankooper scheen te zijn. De zeven een

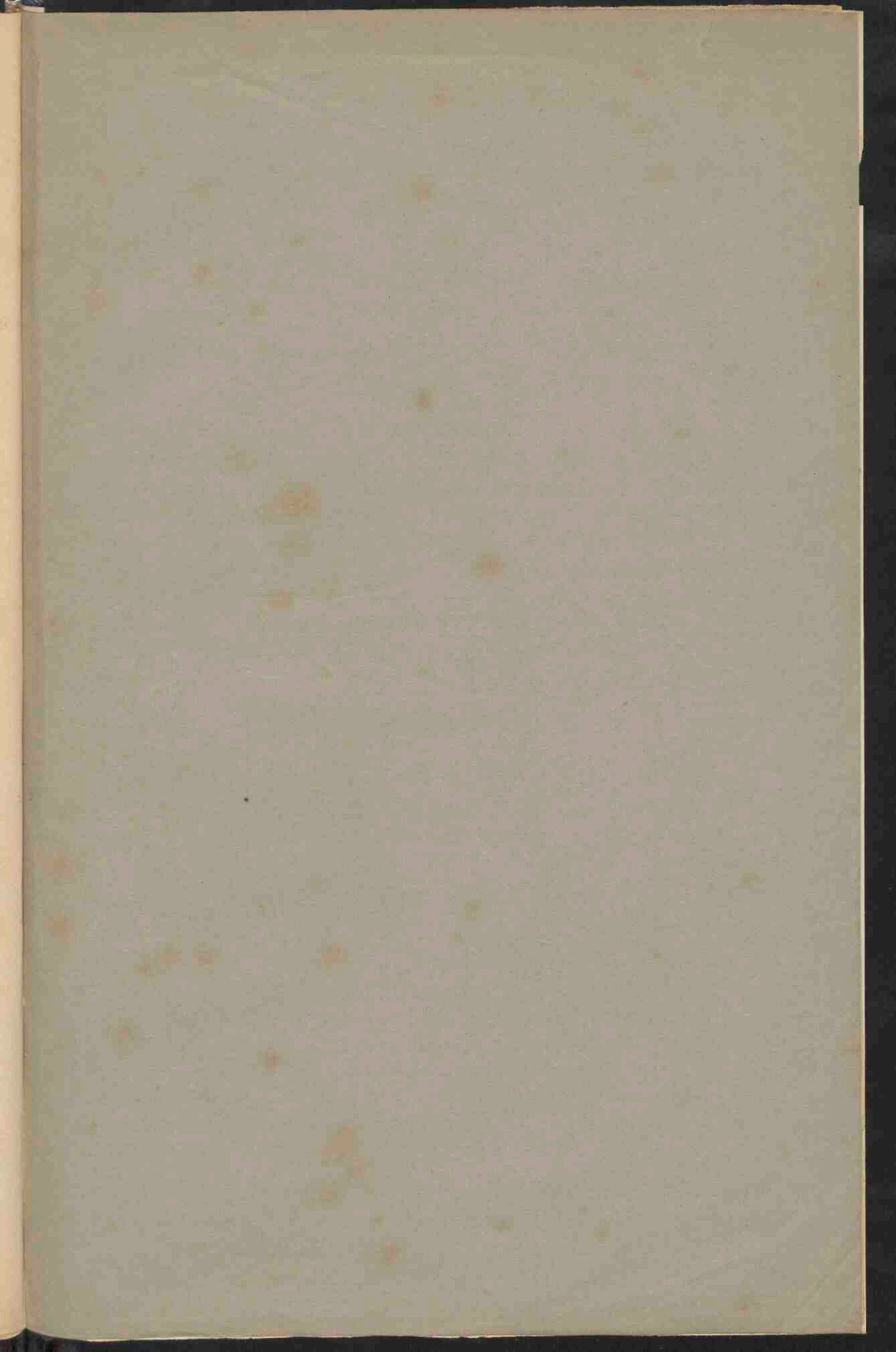
jong mensch van drieëntwintig jaar, die student geweest was, maar om slecht gedrag thuis gehaald, waarvoor PIETER bang was, te meer daar hy hem zeer gemeenzaam behandelde. Deze scheen de boezemvriend van

den bejaarden luitenant der infanterie met de medaille van twaaljarige dienst te wezen. De advokaat zelf had de acht; en de negen was in handen van een jongeling van drieëndertig jaren in een leverkleurigen pantalon, die op zijn moeders zak leefde, een hond hield, nooit iets had uitgevoerd, en in groote achting stond by den kastelein van het koffyhuis de Noordstar.

Toen de jonge advokaat de namen van alle deze heeren netjens had opgeschreven, nam de billartjongen het krijt in de eene en den kleinen bok in de andere hand, en gilte met al de kracht, die een kind van veertien jaren over kan houden, als hy den geheelen dag en de halve nacht op één been staat, te midden van de uitwaaseming van menschen en pijpen: „Aas acquit, twee speelt!“


~~~~~  
GEDRUKT BIJ H. P. DE SWART EN ZOON.  
~~~~~

van J. van Serweenen
B E R I G T

OMTRENT EENE

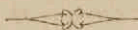
GEILLUSTREERDE UITGAAF

VAN DE

CAMERA OBSCURA,

VAN

HILDEBRAND.

Eene geillustreerde uitgaaf van de **Camera Obscura** zal niemand bevreemden. Zij had er reeds lang moeten wezen, zegt menigeen. 't Is zoo — maar toch ligter gezegd dan gedaan. Verschillende oorzaken — te veel om hier op te noemen — hebben de zaak tot dusver tegengehouden. Daar wij intusschen in den heer BOMBLÉD een man gevonden hebben, die geheel in den geest van het werk doorgedrongen en met den lust bezield is, om al zijn talent aan de opluistering daarvan ten koste te leggen, zien wij ons in staat gesteld, om zulk eene uitgaaf op uitnemende wijze tot stand te brengen, en rekenen op de ondersteuning van het Publiek, om in dit doel te slagen.

DE ERVEN F. BOHN.

Haarlem, Maart 1857.

De uitgaaf geschiedt in Afleveringen van 16 bladzijden druks, in formaat, letter en papier overeenkomende met dit Prospectus, zoowel als met de Eerste Aflevering, die alom voorhanden is en dadelijk aan de Intekenaars afgeleverd wordt.

Elke Aflevering zal geillustreerd worden met menigte van vignetten en minstens één groote plaat, alle ontworpen en geteekend door den heer K. F. BOMBLÉD, en gesneden door onze eerste houtgraveurs.

Het geheele werk zal in hoogstens 36, en **de Familie Stastok**, waarvoor men, des verkiezende, afzonderlijk kan intekenen, in 5 Afleveringen voltooid zijn, en mogten er meer gevorderd worden, zoo zullen deze *aan de Intekenaars gratis* afgeleverd worden.

De prijs van elke Aflevering is 50 cent.

De Intekening is opengesteld tot 30 April 1857.

BEWIJS VAN INTEEKENING.

*De ondergeschrevene teekent in volgens Prospectus voor
Exempl. van de Camera Obscura van HILDEBRAND,
geillustreerde uitgaaf.*

Exempl. van de Familie Stastok, geillustreerde uitgaaf.

Te bezorgen door

zoo voor lief zou nemen, en dat hy zeker in zijn ouders huis ook wel eens in een achterkamer gezeten had; waarop neef zei, dat het een heele lieve achterkamer was, en dat hy wel van een achterkamer hield; waarop oom zei, dat hy er, al zei hy 't zelf, *niet* van hield, en tante het met neef eens was dat zy er wèl van hield; waarop oom wat bykwam met te zeggen, dat hy er 'savonds nog al van hield; waarop tante en neef zeiden, dat zy er ook 'savonds het méést van hielden; zoodat er met eenparigheid van stemmen besloten werd, dat een achterkamer met een hoog licht des avonds op haar voordeeligst is. Ik ben verplicht hier by te voegen, dat de geheele discussie op de goelijkste en vriendelijkste wijze behandeld werd, terwijl oom zijn ingebrande pijp met een zwavelstok weer op de wijs bracht, en tante de kopjens van 't koffygoed met een minzaam lachjen en een bonten theedoek zat af te droogen. Zy schikte juist de stapeltjens in orde op het blad, toen zy vroeg: „Wel heeremijntijd, HILDEBRAND! had je nou niet nog koffy willen hebben?“

Nu was er op dat oogenblik indedaad niets waarnaar ik vuriger verlangde dan naar een kop koffy; maar daar ik mijn tante verdacht, dat zy het middel om koffy te vermeerderen zou zoeken in de kunst om ze te verdunnen, zoo bedankte ik edelmoediglijk, en zei dat ik straks met oom een bittertjen zou nemen, waarop oom verklaarde, dat hy dat altijd gebruikte als de wagen van tweeën voorbykwam.

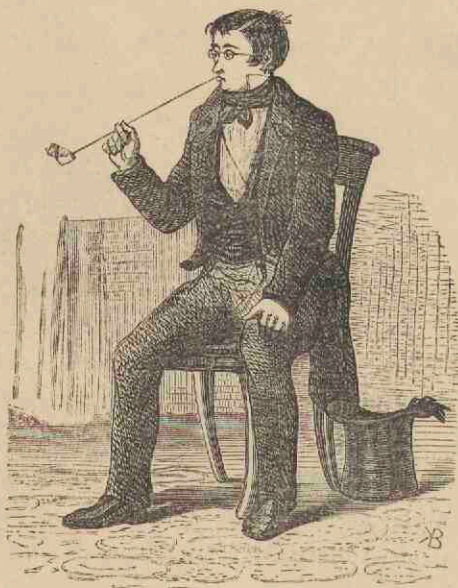
Met dit vooruitzicht schikte ik mijn stoel wat dichtër by den haard, waarby mijn oom altijd zat als hy achter zat, ofschoon er nooit in gestookt werd vóór den eersten november, en er dus ook nu geen vuur aanlag, en begon met naar mijn neef PIETER te vragen.

Mijn neef PIETER studeerde te Utrecht in de rechten; maar hoewel ik by onderscheidene gelegenheden, aan onderscheidene studenten van onderscheidene faculteiten, gevraagd had of zy mijn neef PIETER STASTOK ook kenden, had ik daarop nimmer een voldoende antwoord ontfangen, zoodat ik, in de onzekerheid der oorzaken, waaraan deze onbekendheid wellicht moest worden toegeschreven, eindelijk begonnen was met niet meer naar *mijn neef* PIETER STASTOK, maar naar een zekeren student STASTOK te informeren.

„Gy moest hem al gezien hebben, neef HILDEBRAND,“ zei de oudere STASTOK, „want hy is uitgegaan om u op te wachten.“

„Om u op te wachten,“ herhaalde mijn tante, haar breiwerk in haar schoot latende vallen, en over haar bril heenziende; „hy moet u zeker misgelopen zijn; maar hy zal wel spoedig hier wezen. Hy is tegenwoordig zoo druk aan zijn examen; ik ben eigenlijk bang dat hy wat veel werkt; hy is zoo vlug, weet u!“

En nog naauwelijks had ik den tijd mijn vurig verlangen te uiten om die zeldzame vereeniging van vlugheid en arbeidzaamheid, den jongeren STASTOK te zien, of de bel klonk, de muilen van de keukenmeid sloften, en de stap van den Utrechtschen student werd gehoord.

Had ik tot nog toe niet de minste notie van mijn heer en neef gehad, zoo ras hy de kamer binnenkwam kende ik hem door en door. Zijn geheele voorkomen sprak college houden uit, zijn geheele lichaam dicteerde

te hebben; de laatste stak uit de koperen tabaksdoos eene niet onaardige tijdpassering in den mond. De zilveren man had eene groote neiging tot spreken; de koperen scheen vast besloten te hebben, geen mond open te doen.

De jodin had natuurlijk veel meer achting voor den zilveren; maar de zilveren was terughoudend voor de jodin. Vóór den zilveren zat een knorrig, groot, dik man, dien ik-zelf niet toe dorst spreken, want hy had twee jassen over elkaâr aan, een dikke rotting in de hand, een kleur als of hy

zoo pas van een vechtparty kwam, en een uitdrukking even als of hy zich gereed maakte met den eersten die hem toesprak een vechtparty te beginnen; 't was ongetwijfeld een commissaris van politie, of een plaats-majoor

De Ontfangst.

Het duurde een minuut of wat alvorens een eigenaardig sloffen in het voorhuis de aankomst eener bejaarde keukenmeid verried, die eerst natuurlijk

den aardappel, waaraan zy bezig was, had moeten afschillen, daarna de bak van haar schoot en haar beide voeten van haar stoof zetten, om vervolgens haar roode muilen aan te trekken, haar neus met het buitenste van haar hand af te vegen, haar eva in de schuimte op te slaan, en den langen weg te aanvaarden, die van de keukendeur tot aan den barometer twintig, en van den barometer tot de mat zes stappen vergde. In dien tusschen-

tijd bekeek ik den voorgevel van de woning.

Het huis was, als mijn oom, burgerlijk, en schoon het huis ouder was, was hy toch zoowel als zijn huis van een vroeger eeuw. Het had een trapgevel, en de bovenste verdieping was met kruiskozijnen in het lood. Het had slechts ééne zijkamer, met twee schuiframen met middelsoort ruiten, versierd door groene gazen gordijntjens op breede koperen roeden, in het midden een weinigjen opengeschoven, om het licht vriendelijk uit te noodigen, wel te willen beschijnen twee bloempotten van mijne tante, onder streng verbod van iets anders in 't vertrek of op te helderen of te verbleeken; ik was nieuwsgierig of ik ooit in die kamer zou toegelaten worden. In allen gevalle werd ik alvast in 't voorhuis gelaten, en kwam ik spoedig in een achterkamer met een hoog licht, in de onmiddelijke tegenwoordigheid van mijn oom en tante.

De ontfangst was recht hartelijk, en de goede menschen, die my nog nooit in mijn leven gezien hadden, schenen zeer verheugd dat genoeg te smaken, ofschoon gemeld genoeg by den eersten eenigzins scheen verbitterd te worden door de omstandigheid, dat ik juist op een donderdag gekomen was, als wanneer de voorkamer „gedaan werd,“ zoodat men juist achter zat; waarop mijne moei aanmerkte, dat neef het wel

DE FAMILIE STASTOK.

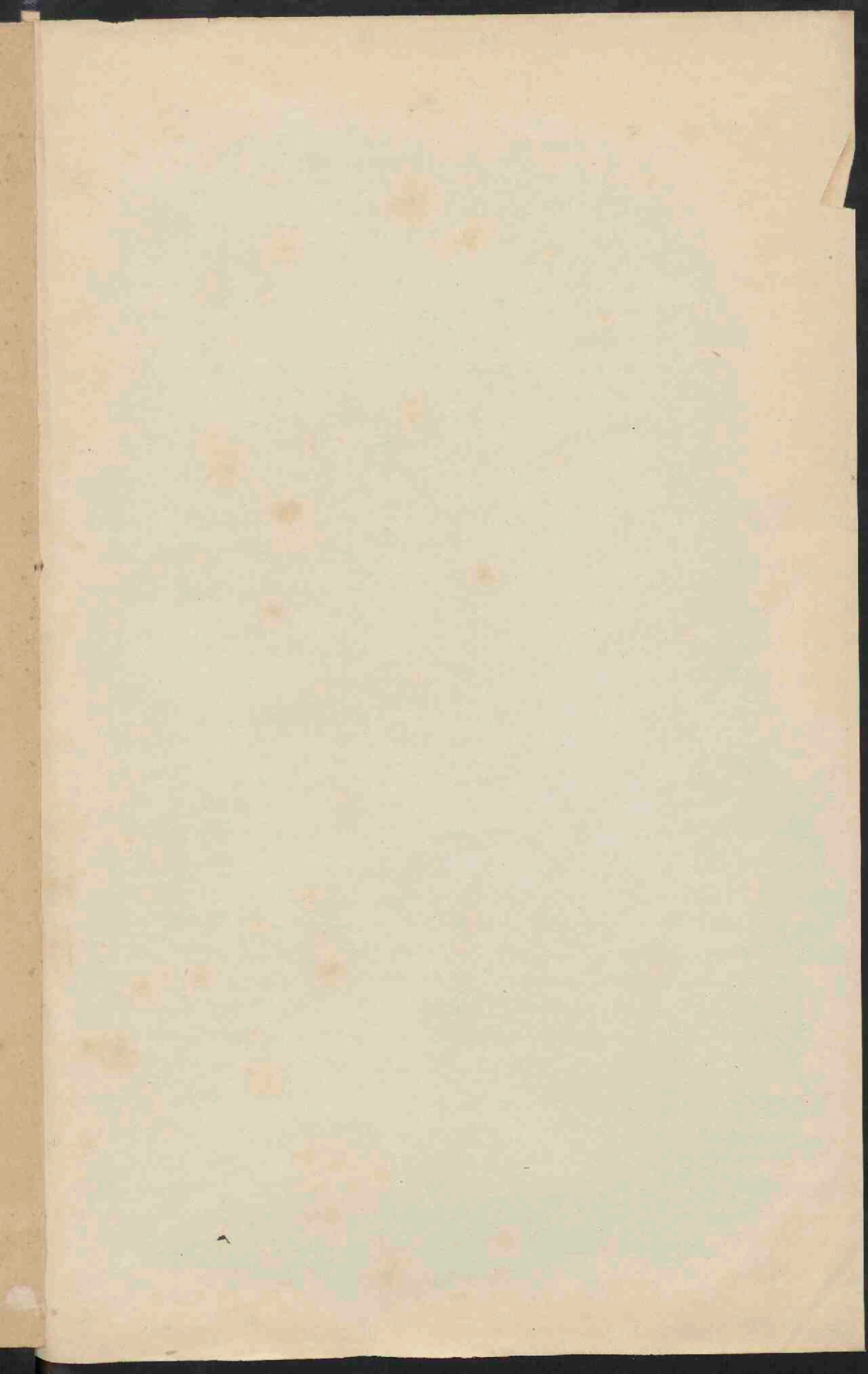
De Aankomst.

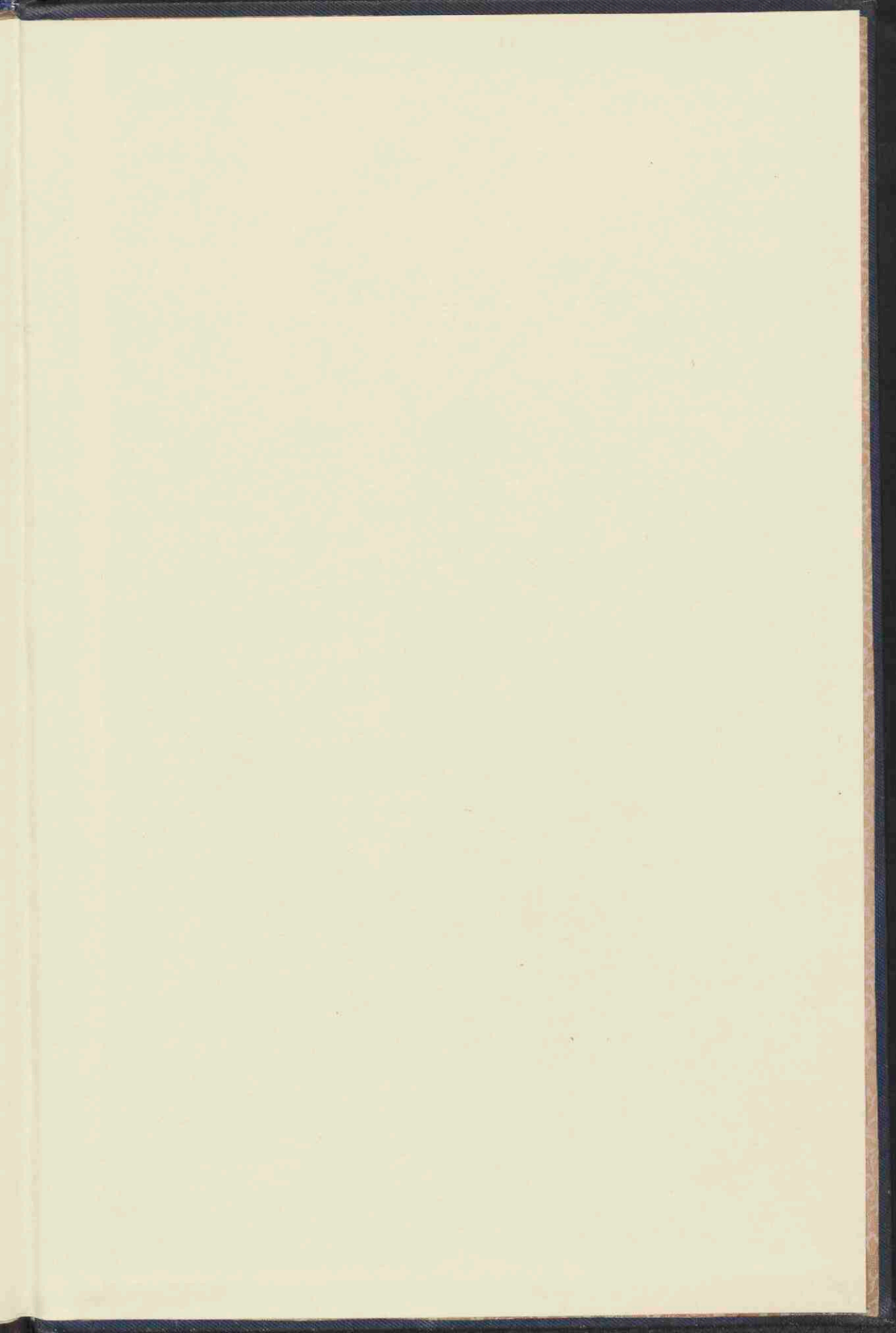
In het kleine stadjen D— werd, op een woensdag in de maand oktober, des namiddags omstreeks één ure, de steile ijzeren trede neergelaten van eene gele diligence, rijdende over D— van C— tot E— vice versa; en uit dezelve daalde, tot groote bemoddering van dengenen die hem onmiddelijk volgde, en dat niemand anders was dan zijn eigen cloak, uw onderdanige dienaar HILDEBRAND. Hy had gereisd met eene bleeke dame, die het rooken had verboden en gedurig de kronkelbochten van haar boa had zitten te verschikken, dan eens had gezocht, dan eens ingesluimerd was, dan eens eau de cologne genomen, dan weer eens geslapen had, en altijddoor leelijk geweest was. Op dezelfde bank met deze had een jong juffertjen gezeten in een blaauwen geruuten mantel niet gedoken, het denkbeeld is te ruim, maar gestoken: een mantel, die naar een lang vergeten mode vatbaar was om van achteren te worden ingehaald door een klein lapjen van dezelfde stof, in den vorm van een souspied, op twee paarleinoeren knooppjens uitgespannen; dezelfde juffer had een stroo-hoed op met blaauw gaas lint met bruine streepen, in groote lussen met stevig soutien opgemaakt, en een hardgeel shawltjen om den hals. Zy was zeer bang voor de bleeke dame naast haar, en bleef op een schuwen

afstand; soms had zy den goeden wil haar in 't verschikken van haar boe te hulp te komen, en eenmaal had zy er werkelijk een dikchtig roodvingerig handjen, met een ring die byzonder veel op tin geleek, voor ontbloot; maar de bleeke dame had haar aangeblik, en toen had zy haar neus gesnoten; volgens een in de conversatie zeer deugdelyk stelsel, naar 't welk de neus alle mispassen, voorbarigheden en malle figuren misgelden moet. Dit was het personeel van de achterste bank geweest. Op de volgende had een jodin gezeten, als een oostersche edelsteen, gevat tusschen twee christenen: zy verborg onder een groen nopjensgoed manteltjen een klein kind, dat al haar trots uitmaakte omdat het niet schreeuwde, zelfs niet toen zy het omstreeks half weg een schoonen luier aandeed. Het kind nu was zeer klein, en had een zeer grooten dot in den mond. Van de christenen, waartusschen zy gevat was, had de een een grooten rondglazigen

zilveren bril, een zilveren cigarenkoker, een zilver potlood, een zilver horloge, benevens zilveren broek- en schoengespen, waaruit ik opmaakte dat hy een zilversmit was; en de andere een koperen doekspeld, een koperen tabaksdoos, en een koperen guirlande op zijn buik, wáaruit ik besloot dat hy niet minder dan een banketbakkers meesterknecht zijn moest. De eerste haalde, daar er niet gerookt mocht worden, den zilveren cigarenkoker een paar malen uit den zak, alleen om 't vermaak te hebben van hem open te doen, er een zilver cigarenpijpen uit te halen, en er nog iets in te zoeken dat er niet in was, maar dat, zoo 't er in was geweest, zeker beter te pas had kunnen komen dan het pijpen, en hem vervolgens weer dicht te sluiten, na alvorens meergemeld pijpen, eerst met het voor-, en daarna met het achtereinde naar beneden er in gepast

Kis
Pl.